

Een fatsoenlijk Wageningen

Gemeentelijk Verkiezingsprogramma

2026 - 2030

Introductie

Wij geloven in een maatschappij waarin maatschappelijke problemen samen worden opgelost. Dat vraagt om een bescheiden rol van politiek en overheid. Een mens kan liefhebben, een overheid kan dat niet¹. Dit vraagt om een politiek die de samenleving centraal stelt, die zich richt op de voorwaarden die nodig zijn om als mens het goede te kunnen doen voor een ander.

Samen maken we onze stad. Dat doen we nu, maar ook in de toekomst. Als maatschappij dragen we verantwoordelijkheid om de Wageningse landschappen in en rond de stad te koesteren en te werken aan een duurzame toekomst voor agrariërs, toerisme en natuur. Dit vraagt om investeringen in de economie van morgen. We moeten onafhankelijker worden van fossiele energie en daar nu de goede keuzes voor maken. Keuzes waarbij iedereen, van burger tot ondernemer, mee kan bewegen richting die duurzame toekomst.

De basis van een fatsoenlijk Wageningen is een betrokken samenleving die ruimte heeft om mee te sturen in de ontwikkeling van onze stad. We zorgen voor transparante en passende participatie en luisteren naar belanghebbenden voor we een besluit nemen. De politiek heeft een voorbeeldfunctie, door het gesprek met de verschillende stemmen in de samenleving te voeren en te onderzoeken hoe en waar je die verschillen overbrugt. Dit vraagt ruimte voor verenigingen, bedrijven, kerken, scholen en andere leden van het maatschappelijk middenveld. Want zij maken onze stad, het is aan politiek en overheid om hen te faciliteren.

¹ Geïnspireerd op het portret van Reinhold Niebuhr uit het boek het kan anders van Henri Bontenbal.

De basis op orde

Een betaalbaar huis dat past bij je levensfase in een veilige woonomgeving

Meedoen aan de samenleving begint met een thuis. En juist nu we elkaar zo hard nodig hebben is het vinden van een passend huis door de woningnood erg lastig. Daarom willen we in Wageningen zo snel mogelijk nieuwe woonmogelijkheden creëren.

Zo willen wij vaart maken met het bouwen van nieuwe huizen, in lijn met de Woondeal Food Valley, waarin 30% sociale huur bij nieuwbouw en een goede mix van betaalbare en vrijesectorwoningen is afgesproken. Bij de invulling hiervan zetten wij in op:

- a. Aandacht voor ouderen. Deze groep groeit, wordt steeds ouder en woont steeds langer zelfstandig thuis. We willen in nieuwbouw voldoende woningen die voor ouderen interessant zijn, zowel gestapeld als grondgebonden, drempelloos en nabij voorzieningen in zowel huur als koop. Zo kunnen ouderen doorstromen naar een woning die past bij hun nieuwe levensfase en laten zij woningen achter voor startende gezinnen.
- b. Op korte termijn is aandacht nodig voor jongeren en starters. Alleen doorstroming lost de woningnood niet op en voor jongeren die nu woonruimte zoeken duurt dat veel te lang. En juist jongeren willen we binden voor een vitale samenleving. Dit vraagt actie op korte termijn waarbij wij voorstander zijn van flex-projecten en veel regelruimte voor woningsplitsen en woningdelen.
- c. In tijden van woningnood is het belangrijk om prioriteiten te stellen. Uiteraard is iedereen welkom in onze mooie stad, maar voor de betaalbare voorraad willen we voorrang geven aan mensen die sociaal of economisch aan de stad verbonden zijn. Zo blijft wonen in nabijheid van vrienden en familie mogelijk en worden informele netwerken voor steun en omzien naar elkaar versterkt. Ook zorgt dit ervoor dat wonen in de buurt van je werk mogelijk blijft en zorgen we voor een vitale stad met voldoende arbeidskracht voor de toekomst.

Zorg voor elkaar. We moeten het samen doen!

Samenleven geeft zin aan het bestaan, maar dat gaat niet vanzelf. Het vraagt inzet van jong tot oud, en van de politiek om ruimte te geven en waar nodig initiatieven te ondersteunen. Zo borgen we samen dat iedereen volwaardig kan meedoen. Dit vraagt aansluiting bij de demografische werkelijkheid: het aandeel ouderen blijft de komende

jaren groeien en het aandeel jongeren neemt juist af. Daar hebben we de afgelopen periode steeds aandacht voor gevraagd en dat blijven we doen door:

- a. Bestaande en nieuw te bouwen wijken te beschouwen als gemeenschappen waar jong en oud naar elkaar omkijkt en waar aandacht is voor ieders rol en positie in de samenleving. Waar een balans is tussen vragers en dragers en waar het veilig is om elkaar te ondersteunen, maar waar men elkaar ook kan aanspreken. We zien dit in veel wijken goed gaan, maar er zijn ook plekken waar dit minder vanzelfsprekend is. Daar kan de overheid initiatieven ondersteunen en waar nodig de veiligheid versterken door bijvoorbeeld goede straatverlichting of andere voorzieningen die de leefbaarheid verbeteren. De grenzen bewaken is onderdeel van de basis op orde.
- b. Er is een groeiende vraag naar geclusterde woonvormen voor met name ouderen, waar mogelijk in combinatie met zorg. Het gaat dan om zelfstandige woningen waarin naast wonen ook ruimte is voor verbinding en ontmoeting. Een mate van clustering stimuleert ontmoeting dat gestalte kan krijgen in ontmoetingsruimte binnen een complex of in de directe nabijheid. In Wageningen biedt bijvoorbeeld het Menzis-terrein kansen voor een dergelijk woonvorm.
Daarnaast willen we het idee van het verbinden van studenten en ouderen in één woonomgeving of woongebouw graag in een pilot verder uitwerken. We verwachten dat beide doelgroepen veel voor elkaar kunnen betekenen en willen dit bij succes vaker stimuleren. Een kleinschalige enquête onder studenten liet zien dat het merendeel positief op dit idee reageerde, wat ons aanmoedigt het verder uit te werken.
- c. Initiatieven voor weerbaarheid, gezondheid en participatie voor de groeiende groep ouderen te bevorderen. Door het ondersteunen van de cursus valpreventie, sport vitaal en andere initiatieven in goede afstemming met de eerstelijnszorg in onze stad. Maar ook met aandacht voor digitalisering, het bewaken van de toegankelijkheid van voorzieningen en aandacht voor dementievriendelijke inrichting van wijken, voorzieningen en winkels. De afgelopen jaren zijn de nodige stappen gezet, maar om het langer zelfstandig wonen goed te faciliteren is meer nodig.
- d. Aandacht te vragen voor mantelzorgers die onmisbaar zijn in een vergrijzende samenleving. Dit vraagt erkenning en acceptatie. We stimuleren en faciliteren het gesprek met Wageningse bedrijven om mantelzorgervriendelijk beleid te stimuleren en we willen dat de gemeente hierin het goede voorbeeld geeft.

Iedereen doet mee

Een samenleving is het meest weerbaar als iedereen kan meedoen. Op ieders eigen wijze en tempo ongeacht leeftijd, inkomen of afkomst. In Wageningen zetten wij ons in voor:

- a. Een gemeente die toegankelijk is voor iedere inwoner die een beroep op haar doet. We houden de mogelijkheid voor het versturen van papieren brieven voor mensen die minder digitaal vaardig zijn. Ook moet de gemeente zich blijven inzetten om eenvoudig te communiceren voor mensen die het Nederlands niet machtig zijn of moeite hebben met lezen en schrijven.
- b. Dat iedereen kan meedoen, ook met een laag inkomen. Als CDA zijn we daarom voorstander van gerichte bijstand. We helpen mensen daar waar het nodig is om mee te doen. Bijvoorbeeld bij hulp bij het betalen van een lidmaatschap van een vereniging of de aanschaf van sportmateriaal, muziekinstrumenten of schoolmaterialen. Hierbij zoeken we actief de samenwerking met verenigingen en scholen. Zo stimuleren we actieve deelname aan het verenigingsleven en kunnen verwachten we dat dit ook weer leidt tot nieuwe vrijwilligers die helpen deze verenigingen vitaal te houden.
- c. Jong en oud te blijven aanmoedigen om gezond te leven. Voorkomen is beter dan genezen. We vragen verenigingen, scholen, kerken en bedrijfsleven hoe we preventie samen vormgeven en werken aan een veilige samenleving voor jong en oud. We denken breed: EHBO-training, valtraining, maar ook investeren in mentale gezondheid op de werkvloer en voor onze jongeren op scholen en (sport)verenigingen.

Investeren in de economie van morgen

Een sterke en toegankelijke binnenstad

Wageningen is de Stad van de Vrijheid – dat mag gezien en gevierd worden. Een levendige binnenstad hoort daarbij: een plek waar inwoners, bezoekers en ondernemers elkaar ontmoeten. Om de levendige binnenstad te koesteren en waar nodig te versterken zetten we in op:

- a. Behoud van een goede toegankelijkheid. Het is van belang dat onze binnenstad goed bereikbaar is per fiets, openbaar vervoer én auto. Zolang er nog geen volwaardige alternatieven zijn voor de auto, willen we dat het huidige aantal parkeerplaatsen behouden blijft.
- b. Diversiteit in winkelaanbod. Waar mogelijk faciliteren we ondernemers in het behoud van een gevarieerd aanbod van winkels en horeca, zodat jong en oud, zich thuis voelen in het hart van de stad. We koesteren daarbij de gezellige markt op woensdag en zaterdag die ook voor onze regionale aantrekkingskracht van belang is.
- c. Het faciliteren van ondernemers. Zonder ondernemers geen levendige stad. Ondernemers hebben te maken met veel regels die het ondernemerschap niet altijd makkelijk maken. Het CDA wil zich inzetten om lokale drempels en regels te verlagen en onnodige belemmeringen weg te nemen. We zorgen ervoor dat de ondernemersstem gehoord wordt in het beleid van de gemeente.

Verstandig en samen op weg naar een duurzame toekomst

De toekomst is duurzaam. Op de weg daarnaartoe zijn vele keuzes te maken, zowel in de in te zetten middelen als het tempo. Voor ons staan hierbij twee kernwoorden centraal; verstandig én samen. We zetten daarom in op:

- a. Het goed isoleren van woningen en (bedrijfs)panden. Verduurzamen begint bij de basis. Wij willen inwoners en ondernemers ondersteunen bij deze stap en ervoor zorgen dat niemand wordt buitengesloten bij de overgang naar een duurzame toekomst. In het bijzonder hebben we aandacht voor ondersteuning van isolatie van goedkope koopwoningen en VVE's.

- b. Het afbouwen en uiteindelijk onafhankelijk worden van aardgas in Wageningen. Dat bereiken we met een mix van strategieën. We zijn voorstander van publieke warmtenetten die samen met buurten worden ontwikkeld. Waar dat niet mogelijk is of geen verstandige optie blijkt, ondersteunen we individuele oplossingen.
- c. Ruimte geven aan lokale initiatieven voor verduurzaming. Als CDA streven we naar een verduurzamingsroute die haalbaar en betaalbaar is voor iedereen. Eigen initiatief moet daarin worden gesteund.

Gemeente, WUR, kenniscampus en bedrijfsleven optimaal verbinden

Wageningen is een kleine studentenstad met een bijzondere (kennis)partner: de WUR. De WUR heeft een grote invloed op onze stad door de aanwezigheid van kennis, studenten en personeel, maar ook geeft de WUR Wageningen een internationale uitstraling. Zoveel invloed schept ook verantwoordelijkheid. Een verantwoordelijkheid die we graag samen met de WUR uitbouwen, waarbij de overheid een faciliterende rol aanneemt daar waar WUR en stad elkaars belangen raken en kunnen versterken. Dit doen we door:

- a. Investeren in relatiemanagement en behoud van een open en gelijkwaardige relatie en communicatie vanuit de gemeente. De WUR is de grootste grondeigenaar in Wageningen en daarmee een cruciale partner op onderwerpen als woningbouw en de ruimtelijke inrichting van onze stad. Goed relatiemanagement kan vlotte realisatie op complexe dossiers borgen doordat dilemma's snel op tafel komen, kunnen worden benoemd en vervolgens opgelost.
- b. Een groot kennisinstituut als de WUR, maar bijvoorbeeld ook het MARIN, binnen onze grenzen trekt innovatie aan. Wageningen heeft een goed vestigingsklimaat voor innovatieve startups en kennisbedrijven. We willen deze kennis verbinden en benutten binnen onze stad in projecten als het ontwerp van een duurzaam zwembad, zelfrijdend busvervoer en innovatieve aanpak van het versterken van de natuurlijke diversiteit.
- c. Als CDA willen we de Wageningse economie verstandig en verantwoord versterken en daarbij bestaande kwaliteiten als uitgangspunt nemen. We willen daarom gericht inzetten op innovatie en kennis, en op bedrijven die deze in de praktijk brengen, met oog voor werkgelegenheid voor iedereen.

Kiezen voor een betrokken samenleving

Verbindende politiek met passende vormen van participatie

Als CDA kiezen we voor deelname van burgers, bedrijven en verenigingen in beleid. Of het nu gaat om de bouw van huizen, het uitbreiden van betaald parkeren of de vergroening van een wijk; zonder participatie van inwoners en ondernemers, het ophalen van de wensen en bezwaren en het meewegen hiervan in besluiten, is beleid krachteloos. We zetten daarom in op:

- a. Het actief horen van de “verborgen belanghebbenden”. Zo vinden we dat het belang van de woningzoekende zwaar weegt. Alleen is de woningzoekende vaak geen partij in participatietrajecten, we moeten daarom ook actief woningzoekenden uitnodigen in de participatie.
- b. Participatie in Wageningen kan scherper en transparanter. Zo vinden we het belangrijk dat we in participatie duidelijk maken welk besluit er al ligt, en waarop input gevraagd wordt. Als een besluit richting uitvoering gaat moet duidelijk zijn op welke uitvoerende aspecten de gemeente input vraagt van inwoners. Participatie dient om betere besluiten te maken en inwoners goed te vertegenwoordigen.
- c. Inwonerberaden kunnen het besluitvormingsproces ondersteunen. Het is een mooi middel bij gerichte vraagstukken. Tegelijkertijd zijn beraden nooit een vervanging voor een vertegenwoordigende democratie. Het CDA staat open om burgerberaden te benutten om te peilen hoe groepen over een thema denken, maar vindt dat de gemeenteraad te allen tijde de besluiten moet bekrachtigen.

Ruimte voor het maatschappelijk middenveld

Het CDA beseft dat niet de overheid, maar inwoners, verenigingen, kerken en bedrijven onze stad draaiende houden. Als lokale overheid willen we dit faciliteren, met een lange termijnvisie, kaders en ruimte voor innovatie en ontwikkeling. Een dergelijke invulling van de lokale overheid draait om openheid en verbinding. Dit doen we onder andere door:

- a. Beseffen dat de gemeenschap zaken soms beter regelt dan de overheid. Het CDA vindt het ‘right to challenge’ erg belangrijk. Dit betekent dat burgers of bedrijven concrete voorstellen mogen aandragen om een taak van de gemeente beter, slimmer of goedkoper aan te pakken. In Wageningen hanteren we dit

principe al binnen het sociale domein en het CDA wil dit uitbreiden naar culturele activiteiten; onze gemeenschap heeft ook als het gaat om vieringen en cultuur veel te bieden. Laten we daarom kijken of ze ons op die beleidsvlakken ook kunnen ondersteunen in de uitvoering van beleid.

- b. Het ondersteunen van het verenigingsleven. Verenigingen vormen een belangrijke plek waar je elkaar kunt ontmoeten en het is belangrijk dat dat betaalbaar blijft. Soms is een gebouw aan vervanging toe, of zijn nieuwe materialen duurder geworden. De gemeente moet bij initiatieven onderzoeken of zij kan bijdragen aan de investeringen die binnen verenigingen nodig zijn.
- c. Onze bedrijven te koesteren. Bedrijven halen hun bestaansrecht uit het maken van winst, maar dat gaat vaak hand in hand met maatschappelijke betrokkenheid. Denk aan goed werkgeverschap en sponsoring van lokale initiatieven. Daar waar bedrijven een stap verder gaan, bijvoorbeeld bij het in dienst nemen van mensen met afstand tot de arbeidsmarkt, moeten zij actief ondersteund worden door de gemeente. Ook kan de gemeente helpen bij de bemiddeling tussen werkgevers en toekomstige werknemers. Dit vinden we heel belangrijk, want een baan helpt niet alleen om een inkomen te verdienen, maar ook om bij te dragen en wat te betekenen voor je omgeving.

Eerlijke politieke keuzes en verstandig financieel beleid

Het CDA vindt de vertegenwoordigende democratie de beste vorm van democratie. Het is een vorm van democratie die minderheden beschermt doordat we het belang wat ze aan een besluit hechten meewegen doordat we als politici verschillende achterbannen vertegenwoordigen. Het is een vorm van democratie waar we met andersdenkenden compromissen sluiten, omdat dat is wat we ook in de samenleving doen. We koesteren onze vertegenwoordigende democratie en dat betekent dat:

- a. We referenda niet steunen. Waar burgerberaden een vorm kunnen zijn om in specifieke gevallen besluitvorming te ondersteunen, zorgen referenda ervoor dat het concept van directe democratie snel ontaardt in een dictatuur van de meerderheid. Dit past niet bij de waarden waarop onze democratie is gebouwd.
- b. We actief inzetten op verantwoord en sluitend financieel gemeentelijk beleid. Wij vinden dat in een begroting de grote lijnen voor het beleid zichtbaar moeten zijn. In de concrete uitwerkingen van beleid moet vervolgens met het begrote deel het beleidsdoel worden gehaald.